

به نام خدا

قانون جامع تحریم‌های ایران

این گزارش ترجمه‌ای از مهمترین مفاد «قانون جامع تحریم‌ها، پاسخگویی و خروج سرمایه از ایران» است که در کنگره آمریکا مراحل نهایی شدن را طی می‌کند.

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۱.....	مقدمه
۳.....	مهمترین مواد «قانون جامع تحریم‌ها، پاسخگویی و خروج سرمایه از ایران، ۲۰۰۹»
۴.....	تحریم‌ها
۹.....	خروج سرمایه از شرکت‌هایی که در ایران سرمایه‌گذاری می‌کنند
۱۱.....	جلوگیری از انتقال، صادرات مجدد یا انحراف کالاهای حساس به سمت ایران
۱۴.....	تاریخ اجرا، پایان
۱۴.....	جمع‌بندی و پیشنهاد
۱۷.....	منبع و مأخذ

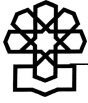
قانون جامع تحریم‌های ایران

چکیده

«قانون جامع تحریم‌ها، پاسخگویی و خروج سرمایه» از جمله مهمترین تصمیمات و اقدامات جدید کنگره آمریکا در عرصه قانونگذاری برای اعمال فشارهای بیشتر بر ضد جمهوری اسلامی ایران است. این قانون که در مجلس نمایندگان و سنای آمریکا به تصویب رسیده است دامنه تحریم‌های کشورمان را تا حد مجازات شرکت‌هایی که نفت تصفیه شده به ایران ارائه می‌دهند، گسترش داده است و حتی سازمان‌های بیمه‌گر چنین شرکت‌هایی را نیز مشمول تحریم‌های خود قرار می‌دهد. گزارش حاضر ترجمه مهمترین مواد این قانون است.

مقدمه

از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، دوایر مختلف سیاستگذاری در آمریکا اقدامات متعددی را در راستای ایجاد محدودیت بر ضد کشورمان در دستور کار خود قرار داده‌اند. از جمله کنگره آمریکا قوانین مختلفی را در این چارچوب به تصویب رسانده و دولت آمریکا را ملزم به اجرای آنها کرده است. در یکی از جدیدترین این

اقدامات، کنگره آمریکا اقدام به تصویب قانونی تحت عنوان «قانون جامع تحریم‌ها، پاسخگویی و خروج سرمایه» کرده است که از دیگر تمهیدات مالی آمریکا برای افزایش فشارها بر جمهوری اسلامی ایران و تشدید تحریم‌ها بر ضد کشورمان محسوب می‌شود. طرح اولیه این قانون ابتدا توسط «کریستوفر داد» رئیس کمیته امور بانکداری سنا و «ریچارد شلبای» از دیگر اعضای کنگره ارائه شد. هدف از آن تشدید تلاش‌های دیپلماتیک آمریکا در ارتباط با ایران در کنار تهدید کشورمان به اعمال تحریم‌های شدیدتر در صورت تداوم عالیت‌های غنی‌سازی از سوی ایران عنوان شده است.^۱

این طرح که در ۲۸ ژانویه سال ۲۰۱۰ توسط سنا تصویب شد از طریق ملزم کردن رئیس‌جمهور آمریکا به مجازات شرکت‌هایی که نفت تصفیه شده به ایران ارائه کرده یا به کشورمان در زمینه توسعه ظرفیت پالایش خود کمک می‌کنند، به تشدید تحریم‌های آمریکا علیه ایران می‌پردازد. شرکت‌هایی که نفت پالایش شده به ایران منتقل می‌کنند و بیمه‌گران آنها نیز هدف این قانون قرار می‌گیرند. در اینجا مهمترین مفاد این طرح ارائه می‌شود. لازم به ذکر است که با توجه به نهایی شدن این طرح در دو مجلس سنا و نمایندگان آمریکا، جلسات مشترک این دو مجلس برای تصویب یک متن واحد از ۲۸ آوریل سال ۲۰۱۰ آغاز شده که این جلسات تا پایان ماه می ادامه خواهد داشت.

۱. برای اطلاع بیشتر از مجموعه لوایح تحریمی کنگره بر ضد ایران، نک: محمد جمشیدی، ارزیابی لوایح خصمانه مصوب کنگره آمریکا علیه ایران در سال ۲۰۰۹، مرکز پژوهش‌های مجلس، دفتر مطالعات سیاسی، دی‌ماه ۱۳۸۸.

مهمترین مواد «قانون جامع تحریم‌ها، پاسخگویی و خروج سرمایه از ایران، ۲۰۰۹»

قسمت ۳

نظر کنگره را بیان می‌دارد که:

۱. اگر رئیس‌جمهور از اقتدار صریحی برای وضع تحریم‌های بیشتر بر ضد دولت ایران برخوردار شود، تلاش‌های دیپلماتیک برای حل موضوع فعالیت‌های هسته‌ای ایران، برنامه‌های توسعه موشکی بالستیک و غیرمتعارف و حمایت ایران از تروریسم بین‌الملل احتمالاً مؤثرتر خواهد بود.
۲. نگرانی‌های آمریکا در مورد ایران عمدتاً متأثر از اقدامات خود دولت ایران است.
۳. به منظور جلوگیری از منحرف شدن و حمل تکنولوژی‌های حساس دارای کاربرد دوگانه به ایران تدابیر بیشتری از سوی آمریکا باید اتخاذ شود.
۴. مردم ایالات متحده آمریکا نسبت به مردم ایران احساس دوستی دارند و متأسفند که تحولات چند دهه اخیر مشکلاتی را برای این دوستی ایجاد کرده است.
۵. رئیس‌جمهور باید اقداماتی را در واکنش به نقض حقوق بشر و آزادی‌های مذهبی در ایران اتخاذ کند.
۶. به منظور مستندسازی و انتشار اطلاعات در مورد نقض حقوق بشر در ایران از جمله مواردی که از زمان انتخابات ریاست‌جمهوری ژوئن سال ۲۰۰۹ در ایران اتفاق افتاده است باید سرمایه بیشتری در اختیار وزیر امور خارجه قرار گیرد.

تحریم‌ها

قسمت ۱۰۲

این قانون جدید، با اصلاح قانون تحریم‌های ایران مورخ ۱۹۹۶ (I.S.A)^۱ رئیس‌جمهور را مکلف به اعمال دو مجازات مشخص می‌کند و این در صورتی است که یک شخص (که در این قانون یک فرد عادی، تشکیلات تجاری یا نهاد دولتی که به‌عنوان یک مجموعه تجاری فعالیت می‌کند تعریف شده است) آگاهانه سرمایه‌گذاری ۲۰ میلیون دلاری یا بیشتر را یا هر ترکیبی از سرمایه‌گذاری حداقل ۵ میلیونی که در مجموع برابر با ۲۰ میلیون دلار یا بیش از آن در یک دوره ۱۲ ماهه باشد را در ایران انجام دهد و این سرمایه‌گذاری‌ها مستقیماً به‌طور چشمگیری به توانایی ایران برای توسعه منابع نفتی خود کمک می‌کند (به‌موجب قانون فعلی حد مجازات به‌ترتیب ۴۰، ۱۰ و ۴۰ میلیون دلار) [این قانون] رئیس‌جمهور را مکلف می‌کند که در مورد شخصی که آگاهانه به ایران کالا، خدمات، تکنولوژی و اطلاعات می‌فروشد یا از تولید محصولات نفت پالایش شده در ایران حمایت به‌عمل می‌آورد مجازات‌های قانون تحریم‌های ایران را اعمال کند:

- الف) هر کسی که از ارزش بازار ۲۰۰ هزار دلاری یا بیشتر برخوردار است،
  - ب) طی یک دوره ۱۲ ماهه مجموع ارزش بازار آن یک میلیون دلار یا بیشتر است.
- به رئیس‌جمهور دستور می‌دهد که مجازات‌های معینی از قانون تحریم‌های ایران را در مورد اشخاص زیر اعمال کند:
۱. کسی که آگاهانه برای ایران محصولات پالایش شده نفتی را که از ارزش

1. Iran sanctions Act of 1996 (ISA).

بازاری ۲۰۰ هزار دلار یا بیشتر برخوردارند فراهم می‌کند یا اینکه محصولات ارائه شده توسط وی طی یک دوره ۱۲ ماهه در مجموع یک میلیون دلار یا بیشتر ارزش داشته باشند.

۲. کالا، خدمات، تکنولوژی و اطلاعات معینی به ایران فروخته یا اینکه حمایتی را به عمل می‌آورد که از ارزش ۲۰۰ هزار دلار یا بیشتر برخوردار است یا اینکه این حمایت طی یک دوره ۱۲ ماهه در مجموع یک میلیون دلار یا بیشتر ارزش دارد.

تحریم‌های مربوط به مبادلات خارجی، بانکداری و دارایی‌ها را برای نقض تحریم‌های مربوط به تولید محصولات پالایش شده نفتی و صادرات را بیان می‌دارد. تعریف شخص را توسعه می‌دهد تا یک نهاد مالی، سازمان بیمه‌گر، نهاد ضمانت‌کننده و هر سازمان تجاری دیگری که به‌عنوان آژانس اعتبار صادرات عمل می‌کند را دربرگیرد.

منابع نفتی را بازتعریف می‌کند به‌گونه‌ای که شامل نفت، تولیدات نفتی پالایش شده، نفت یا گاز مایع طبیعی، منابع گاز طبیعی، تانکرهای نفت یا گاز طبیعی مایع و تولیداتی می‌شود که برای ساخت و حفظ خطوط لوله‌ای که جهت ترانزیت نفت یا گاز طبیعی مورد استفاده قرار می‌گیرند کاربرد دارد.

«محصولات نفتی پالایش شده» را به معنای سوخت دیزل، بنزین، سوخت جت (شامل سوخت نوع بنزین سنگین و نفت سفید) و بنزین هواپیما تعریف می‌کند.

قسمت ۱۰۳

تحریم‌های اقتصادی بیشتر به شرح ذیل بر ضد ایران وضع می‌شود:

۱. منع واردات به آمریکا (به‌استثنای موارد مربوط به دانش و اطلاعات)،

۲. منع صادرات به ایران (به‌استثنای کمک‌های بشردوستانه، اقلام کشاورزی، غذا، لوازم پزشکی و کالا و خدمات هواپیماهای تجاری، آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و کمک برای تقویت دموکراسی)،

۳. مسدود کردن دارایی‌های اشخاص خاص،

۴. منع قراردادهای دولتی آمریکا.

[همچنین] به رئیس‌جمهور اجازه داده می‌شود در صورتی که منافع ملی ایجاب کرد از اجرای این تحریم‌ها صرف‌نظر کند.

قسمت ۱۰۴

ایالات متحده آمریکا را بدین شرح تعریف می‌کند:

۱. یک شخص حقیقی که شهروند، مقیم یا تبعه آمریکاست،

۲. هر موجودیتی که به‌موجب قوانین ایالات متحده آمریکا شکل گرفته است، هر ایالت یا سرزمین مربوط به آن، ناحیه کلمبیا، در صورتی که این شخص حقیقی مالک آن موجودیت است یا آن را کنترل می‌کند.

یک شخص تبعه ایالات متحده را مسئول فعالیت‌های شرکت‌های خارجی می‌کند که:

۱. برای دور زدن تحریم‌ها یا قوانین مشخص آمریکا در مورد ایران ایجاد شده است،

۲. درگیر فعالیت‌هایی است که اگر در داخل آمریکا یا توسط یک آمریکایی انجام شود نقض چنین مقرراتی خواهد بود.

به رئیس‌جمهور اجازه می‌دهد که با مطلع کردن کنگره به‌موجب منافع ملی از انجام چنین وظیفه‌ای صرف‌نظر کند.

این ممنوعیت‌ها و مجازات‌ها را نسبت به یک شخص تبعه آمریکا که فعالیت خود را در کمتر از ۹۰ روز پس از تصویب این قانون با یک شرکت قطع می‌کند یا فعالیت تجاری خود را با آن شرکت محدود می‌کند غیرقابل اعمال می‌سازد.

قسمت ۱۰۵

رئیس هریک از نهادهای اجرایی آمریکا را از انعقاد قرارداد با نهادی منع می‌کند که با هدف کنترل یا قطع ارتباطات آزاد با مردم ایران به این کشور تکنولوژی حساس مخابراتی ارائه می‌دهد.

به رئیس‌جمهور اجازه می‌دهد ضمن مطلع ساختن کنگره به موجب منافع ملی از اعمال چنین ممنوعیتی صرف‌نظر کند.

قسمت ۱۰۶

اجازه تخصیص بودجه سال مالی ۲۰۱۰ تا سال مالی ۲۰۱۲ را به وزارت خزانه‌داری می‌دهد:

۱. اداره تروریسم و اطلاعات مالی،
۲. شبکه انجام جرائم مالی.

قسمت ۱۰۷

به رئیس‌جمهور دستور می‌دهد که ظرف یک سال از اجرای این قانون و هر ۱۸۰ روز پس از آن درخصوص موارد ذیل به کنگره گزارش دهد:

۱. سرمایه‌گذاری‌های خارجی ۲۰ میلیون دلار یا بیشتر که به‌طور چشمگیری به توانایی ایران برای توسعه منابع نفتی کمک می‌کند،

۲. محدودیت برای کالاها، خدمات، تکنولوژی و اطلاعات ایران یا حمایتی که تولید داخلی مواد پالایش شده نفتی ایران را تسهیل می‌کند،

۳. تولیدات نفتی پالایش شده‌ای که به ایران ارائه می‌شود و هرگونه فعالیتی که می‌تواند به‌طور چشمگیری به توانایی ایران برای وارد کردن محصولات پالایش شده نفتی کمک کند،

۴. اشخاص آمریکایی که در چنین سرمایه‌گذاری‌ها دخالت دارند،

۵. واکنش‌های آمریکا به چنین فعالیت‌هایی.

قسمت ۱۰۸

از رئیس‌جمهور می‌خواهد تا اعمال تحریم بر ضد بانک مرکزی ایران و سایر بانک‌های ایرانی درگیر در توسعه فعالیت‌ها یا حمایت از گروه‌های تروریستی را مورد توجه قرار دهد.

قسمت ۱۰۹

نظر کنگره را در این مورد ابراز می‌دارد که ایالات متحده باید به تحریم‌های اقتصادی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، طرفدارانش و اعضایش و هر دولت خارجی که از این سپاه حمایت‌های مادی به‌عمل می‌آورد ادامه دهد.

قسمت ۱۱۰

نظر کنگره را بیان می‌دارد که ایالات متحده آمریکا باید سیاست‌های زیر را ادامه دهد:

۱. مقابله با حمایت ایران از حزب‌الله و دیگر دولت‌های خارجی،
۲. مورد تحریم قرار دادن حزب‌الله، اعضایش و حامیانش،

۳. از اتحادیه اروپا و دیگر کشورها می‌خواهد که در راستای تسهیل روند مختل کردن عملیات‌های حزب‌الله این گروه را در ردیف یک سازمان تروریستی قرار دهد،
 ۴. تلاش‌های بین‌المللی برای خلع‌سلاح حزب‌الله را از سر گیرد.

قسمت ۱۱۱

نظر کنگره را ابراز می‌دارد که:

۱. تحریم‌های چندجانبه عموماً مؤثرتر از تحریم‌های یک‌جانبه بر ضد کشورهای نظیر ایران است،
 ۲. در صورتی‌که تلاش‌های دیپلماتیک برای پایان دادن به فعالیت‌های هسته‌ای ایران شکست بخورد رئیس‌جمهور باید با متحدانمان در زمینه وضع تحریم‌های چندجانبه همکاری کند.

خروج سرمایه از شرکت‌هایی که در ایران سرمایه‌گذاری می‌کنند

قسمت ۲۰۱

بخش انرژی را به‌عنوان فعالیت‌هایی که برای توسعه منابع نفت و گاز طبیعی یا توان هسته‌ای صورت می‌گیرد تعریف می‌کند. «شخص» را بدین صورت تعریف می‌کند:
 ۱. شخص عادی، بنگاه، شرکت، انجمن تجاری، شراکت، مجمع، یا هر مجموعه سازمان یا گروه غیرحکومتی دیگر،
 ۲. هر مجموعه دولتی یا عامل یک دولت از جمله یک مؤسسه توسعه چندجانبه،
 ۳. هرگونه جانشین، واحد فرعی، شرکت مادر یا تابع یک چنین مجموعه‌ای یا هر شرکت وابسته به چنین مجموعه‌ای.

قسمت ۲۰۲

ابراز می‌دارد که سیاست آمریکا این است که از تصمیم حکومت‌های ایالتی و محلی و نهادهای آموزشی مبنی بر خروج سرمایه خود و ممانعت از سرمایه‌گذاری‌های دارایی‌هایی که در اختیار آنهاست در اشخاصی که ۲۰ میلیون دلار یا بیشتر در بخش انرژی ایران سرمایه‌گذاری می‌کنند حمایت می‌کند.

اجازه می‌دهد که یک حکومت ایالتی یا محلی در راستای ممانعت از سرمایه‌گذاری‌های دارایی‌هایی که در کنترل دارد یا خروج سرمایه‌های خود اقداماتی را اتخاذ و اجرا کند.

مقرر می‌دارد که یک چنین اقدامی الزامات مربوط به تذکر دادن، تنظیم وقت و استماع گزارش را برآورده سازد. «دارایی‌ها» را به‌عنوان وجوهات عمومی شامل هرگونه حقوق مستمری‌بگیران، بازنشستگی، حقوق سالیانه و سرمایه‌های وقفی یا حقوق مشابه‌ای که تحت کنترل یک دولت یا حکومت محلی است تعریف می‌کند.

استثناها از این تعریف در بخش اول قانون امنیت درآمد بازنشستگی کارمندان ذکر شده است.

قسمت ۲۰۳

برای دفاع و حفاظت از هر شرکت سرمایه‌گذاری ثبت شده و رؤسا، مأموران، کارمندان یا مشاوران آنها از تعقیب مدنی، جنایی، یا اداری به‌خاطر ممانعت آنها از سرمایه‌گذاری در ایران یا خروج سرمایه از این کشور، قانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری در سال ۱۹۴۰ را اصلاح می‌کند.

به کمیسیون تبادلات و ضمانت‌ها دستور می‌دهد که قوانین مورد نیاز شرکت‌های سرمایه‌گذاری ثبت شده را جهت اعلام یک چنین تصمیمات محروم‌سازی در گزارش‌های منظم این کمیسیون منتشر کند.

قسمت ۲۰۴

نظر کنگره را در این مورد بیان می‌دارد که سپرده‌های کارمندی به‌موجب قانون «امنیت درآمد بازنشستگی کارمندان» ممکن است حتی بدون اینکه مفاد این قانون نقض شود، می‌توانند در ایران سرمایه‌گذاری نشوند و یا در صورت سرمایه‌گذاری اولیه، از آن خارج شوند و این در صورتی است که:

۱. این تصمیم همراه با اطلاع‌رسانی کافی و معتبر به اطلاع همه برسد،
۲. خروج سرمایه یا اجتناب از سرمایه‌گذاری در چارچوب منافع شرکا و ذینفعان این طرح اجرا شود.

جلوگیری از انتقال، صادرات مجدد یا انحراف کالاهای حساس به سمت ایران

قسمت ۳۰۱

«انتقال، صادرات مجدد یا انحراف» به‌عنوان صادرات کالاهایی که منشأ آمریکایی دارند به یک مصرف‌کننده نهایی که نمی‌توان هویتش را مورد تأیید قرار داد یا به نهادی در ایران مغایر با قوانین و مقررات آمریکا تعریف می‌شود، از جمله از طریق:

۱. حمل از طریق یک یا چند کشور خارجی،
۲. استفاده از اطلاعات غلط در مورد کشور مبدأ.

قسمت ۳۰۲

مقرر می‌دارد که مدیر اطلاعات ملی به وزیر بازرگانی، کشور، خزانه‌داری و به کنگره گزارش سالیانه‌ای ارائه دهد که کشورهای را که تکنولوژی حساس آمریکا را به‌صورت غیرقانونی از طریق کشورهای دیگر به ایران منتقل می‌کنند معرفی کند.

قسمت ۳۰۳

به وزیر بازرگانی دستور می‌دهد که کشوری را به‌عنوان مقصد نگرانی انحراف احتمالی تعیین کند و این در صورتی است که چنین مقصدی برای فعالیت‌هایی که در جهت تقویت سیستم‌های کنترل صادرات آن کشور صورت می‌گیرد براساس ضوابطی شامل موارد مناسب ذیل باشد:

۱. حجم کالاهای دارای منشأ آمریکایی که از طریق آن کشور به مصرف‌کنندگان نهایی غیرقابل شناسایی منتقل می‌شود،
  ۲. نامناسب بودن روند کنترل‌های صادرات مجدد آن کشور،
  ۳. عدم تمایل یا ناتوانی آن کشور برای کنترل فعالیت‌هایی که انحراف دارند یا برای همکاری با آمریکا درخصوص تلاش‌هایی که به‌منظور ممانعت از این انحراف صورت می‌گیرد.
- مقرر می‌سازد که ایالات متحده فعالیت‌های دولت با دولت معینی را با یک چنین مقصدی در جهت تقویت سیستم‌های کنترل صادرات آن کشور آغاز نماید.
- به وزیر بازرگانی دستور می‌دهد که یک کشور را به‌عنوان مقصد نگرانی از انحراف تعیین نماید و این در صورتی است که آن کشور:

۱. اجازه انتقال، صادرات مجدد یا انحراف قابل توجه کالاهایی که منشأ آمریکایی دارند را به مصرف‌کنندگان نهایی غیرقابل شناسایی یا به نهادهایی در ایران می‌دهند،
۲. در همیاری با فعالیت‌های دولت با دولت یا تقویت مکفی سیستم‌های کنترل خود ناکام بوده است.

به وزیر بازرگانی دستور می‌دهد:

۱. به کنگره در مورد کالاهای دارای هویتی که اگر به ایران منتقل، صادرات مجدد یا منحرف شوند به این کشور در زمینه دستیابی به سلاح‌های هسته‌ای، بیولوژیکی یا شیمیایی یا دیگر کالاها یا تکنولوژی‌های دفاعی کمک می‌کنند یا می‌توانند به حمایت ایران از تروریسم بین‌الملل کمک نمایند،

۲. مجوز صادرات برای کالایی که در لیست قرار دارد را به کشوری که به‌عنوان «مقصد نگرانی از انحراف» تعیین شده است طلب می‌کند.

به رئیس‌جمهور اجازه می‌دهد که از یک چنین مجوزی به‌خاطر منافع ملی صرف‌نظر کند. اجازه تخصیص بودجه برای انجام ملاحظات این قسمت را می‌دهد.

قسمت ۳۰۴

رئیس سرویس اطلاعات ملی را ملزم می‌کند که در مورد تعمیم اقدامات این عنوان (بخش ۳) به کشورهایی که اجازه می‌دهند تا انحراف به سایر کشورهایی صورت گیرد که در پی سلاح‌های کشتار جمعی با حمایت از تروریسم بین‌الملل هستند گزارش دهد.

تاریخ اجرا، پایان

قسمت ۴۰۱

مقررات این قانون ۱۲۰ روز پس از تاریخ تصویب آن با لحاظ استثناهای مورد اشاره قابل اجراست.

انقضای مقررات این قانون ۳۰ روز پس از تاریخی است که رئیس‌جمهور به کنگره اطمینان می‌دهد که:

۱. حکومت ایران حمایت از اقدامات تروریسم بین‌الملل را متوقف کرده و دیگر الزامات معین مربوط به تعیین این کشور به‌عنوان یک حامی دولتی تروریسم را تأمین نمی‌کند،

۲. ایران پیگیری، دستیابی و توسعه سلاح‌های هسته‌ای، بیولوژیکی، شیمیایی و بالستیک را متوقف کرده است.

جمع‌بندی و پیشنهاد

مطالعه مفاد قانون جدید کنگره آمریکا در مورد ایران مؤید آن است که ایالات متحده از پیگیری و اجرای این قانون دو هدف فوری (کوتاه‌مدت) و فرآیندی (بلندمدت) را دنبال می‌کند. هدف فوری از تشدید تحریم‌ها بر ضد کشورمان، متوقف ساختن روند پیشرفت هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران از طریق تعیین حوزه‌های جدید و وسیع‌تری از محدودیت‌هاست و هدف بلندمدت آن تضعیف نفوذ گفتمان و موقعیت منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران است. تأکید کنگره بر ادامه سیاست‌های آمریکا در زمینه

مبارزه با حمایت ایران از گفتمان و راهبرد مقاومت در منطقه که در قسمت ۱۱۰ و تحت عنوان مقابله با حمایت از حزب‌الله لبنان مورد اشاره قرار گرفته بر همین موضوع دلالت دارد. از این منظر قانون جدید تداوم سیاست‌های سابق آمریکا در زمینه تحدید نفوذ جمهوری اسلامی ایران خاصه در منطقه خاورمیانه است.

اما هدف اصلی و فوری این قانون، بدون شک منصرف کردن ایران از تداوم و توسعه فعالیت‌های هسته‌ای خویش است. این هدف به صراحت در قسمت سوم این قانون مورد تأکید قرار گرفته و تصریح شده است که وضع تحریم‌های بیشتر بر ضد ایران، حل موضوع هسته‌ای کشورمان به سیاق مورد پسند آمریکایی‌ها را محتمل‌تر خواهد کرد. در قسمت ۱۱۱ نیز وضع تحریم‌های چندجانبه راهکار مناسبی برای پایان دادن به فعالیت‌های هسته‌ای ایران ذکر شده است.

از این رو مفروض اصلی طراحان این قانون آن است که اعمال فشار بیشتر بر ایران می‌تواند به انصراف کشورمان از پیگیری و استیفای حقوق خود در حوزه هسته‌ای منجر شود. در عین حال این قانون از یک جنبه تهدیدآمیز نیز برخوردار است چراکه قصد انتقال این پیام را دارد که در صورت نپذیرفتن ملاحظات و پیشنهادهای ازسوی قدرت‌های بزرگ در جریان مذاکرات دیپلماتیک به تهران ارائه می‌شود، ایران باید خود را برای طیف گسترده‌تری از تحریم‌ها و فشارها آماده کند. در واقع تصویب این قانون می‌تواند نشانه ناامیدی طرف آمریکایی از حصول اهداف مورد نظر خود در مذاکرات گروه ۵+۱ با ایران باشد.

در عین حال نباید از نظر دور داشت که کنگره آمریکا برای تصویب نهایی این قانون مسیر ناهمواری را پیش رو دارد. در داخل خود کنگره درخصوص تشدید

تحریم‌ها علیه ایران و کارآیی و بازدهی این اقدام اختلاف‌نظر وجود دارد و همین مسئله موجب تشکیل جلسات مشترک سنا و مجلس نمایندگان برای تصویب یک متن واحد و مورد توافق شده است.

ازسوی دیگر باراک اوباما برای امضای این قانون با چالش‌های مختلفی مواجه خواهد بود. تشدید تحریم‌ها اعتبار ادعای اوباما در زمینه تقویت روندهای دیپلماتیک برای حل‌وفصل موضوع هسته‌ای ایران را از بین خواهد برد. ضمن آنکه این اقدام در عمل نیز امکان ورود به فرآیندهای هسته‌ای دیپلماتیک در مواجهه با ایران را برای آمریکا سخت خواهد کرد. گذشته از آن، اعمال این قبیل تحریم‌های فرامرزی با مخالفت کشورهای چینی و روسیه و چین که تعاملات اقتصادی قابل توجهی با ایران دارند مواجه خواهد شد و حتی ممکن است مخالفت متحدان اروپایی آمریکا را که تعاملات نفتی قابل توجهی با ایران دارند برانگیزد.

با این حال پیگیری سیاست‌های تشدید تحریم‌ها بر ضد ایران ازسوی کنگره آمریکا اقتضا دارد تا نهادهای تصمیم‌ساز در کشور تمهیدات لازم را در واکنش به این اقدام اتخاذ کنند. به‌ویژه از آن جهت که کنگره آمریکا متولی تهیه و تصویب این قانون شده است، مجلس شورای اسلامی در مقابل می‌تواند مجموعه اقدامات نمادین، اعلامی و اعمالی ذیل را در دستور کار قرار دهد.

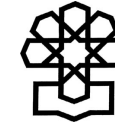
- موضع‌گیری مجلس شورای اسلامی در قبال این قانون از طریق اعلام موضع رئیس مجلس شورای اسلامی و یا صدور بیانیه ازسوی نمایندگان مجلس شورای اسلامی با مضمون جدی‌تر شدن عزم ایران برای تداوم پیشرفت‌های هسته‌ای خود و حمایت کامل مجلس شورای اسلامی از این روند می‌تواند در دستور کار قرار گیرد.

- به‌طور متقابل مجلس شورای اسلامی می‌تواند با تصویب قوانین جهت سرمایه‌گذاری شرکت‌های آمریکایی در ایران را در دستور کار قرار دهد.
- تصویب قوانینی جهت ارائه تسهیلات بیشتر برای شرکت‌هایی که با نادیده گرفتن تحریم‌های آمریکا، در ایران سرمایه‌گذاری می‌کنند.
- با توجه به آنکه این قانون ظرفیت‌های نفتی کشور را هدف گرفته است، تصویب قوانینی که روند توسعه ظرفیت‌های کشور در این بخش را تسریع می‌کند، پیشنهاد می‌شود.
- استفاده از ظرفیت دیپلماسی پارلمانی ازسوی مجلس شورای اسلامی جهت تبیین غیرقانونی بودن تحریم‌های کنگره آمریکا به‌ویژه در ارتباط با مجامع میان پارلمانی بین‌المللی.

منبع و مأخذ

- "The Comprehensive Iran Sanctions, Accountability, and Divestment, Act of 2009" (H.R. 2194).

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۱۰۲۳۱

عنوان گزارش: قانون جامع تحریم‌های ایران

نام دفتر: مطالعات سیاسی (گروه سیاست خارجی)

مترجمان: مهدی امیری، وجیهه مهری پرگو

ناظر علمی: محمد جمشیدی

متقاضی: معاونت پژوهشی

سروراستار: حسین صدری‌نیا

واژه‌های کلیدی:

۱. آمریکا

۲. ایران

۳. تحریم

۴. خروج سرمایه

تاریخ انتشار: ۱۳۸۹/۲/۲۹